

Um síldarmjöls- og lýsisframleiðslu, saltsíld 1946-1951 ásamt veiðiskipum

---

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Fiskveiðar

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-1, Örk 4

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Árið 1944 var síldarmjölaframleiðslan um 35.000 smál. síldarlýsisframleiðslan um 34.000 smál.

Eftir árið 1945 hafa möguleikar til aukningar og hagnýtingar síldaraflans stór aukizt vegna stækkunar veiðiflotans og aukningar síldarverksmiðjanna. Má t.d. nefna, að eðlileg afköst síldarverksmiðjanna fyrir norðan voru 1944 áætluð um 39.000 mál. á sólarhring, en árið 1950 voru þau áætluð rúm 77.000 mál á sólarhring, þ.e. nær 100% aukning. Höfðu skipin 1944 stundum þurft að bíða allt að 10 daga eftir losun. Nú væri hægt að vinna úr helmingi meiri afla.

Það er því varla fjarri sanni að telja, að bræðslu-síldarframleiðsla á borð við árið 1944 hefði verið "normal" meðal-framleiðsla, ef veiðin hefði ekki brugðist, og auk þess er 250.000 tunna söltun talin eðlileg meðalframleiðsla saltsíldar.

Sé miðað við framleiðslu á 35.000 smál. af síldarmjöli og 34.000 smál. af síldarlýsi eins og 1944 og 250.000 tunna saltsíldarframleiðslu, og það meðalverð (fob.), sem síðan hefir verið á þessum afurðum á hverju ári (samkv. hagskýrslum), hefði sá aukni gjaldeyrir, sem fengizt hefði á árunum 1945-1951, miðað ^{/við} raunverulega framleiðslu eins og hún var á þessum árum orðið sem hér segir:

	1946	1947	1948	1949	1950	1951
<u>Síldarmjöl</u>	13,6 milj.	16,6	28,9	26,2	57,4	56,9
<u>Síldarlýsi</u>	24,6 "	31,8	74,7	63,0	109,9	150,7
<u>Saltsíld</u>	15,7 "	37,4	28,0	34,1	58,6	57,6
	53,9	85,8	131,6	123,3	225,9	265,2

Alls árið 1946:	kr. 53,9 milj.
" " 1947:	" 85,8 "
" " 1948:	" 131,6 "
" " 1949:	" 123,3 "
" " 1950:	" 225,9 "
" " 1951:	" 265,2 "

Kr. 885,7 milj.

2.

Hér að ofan er eingöngu miðað við framleiðslu á norðurlandi (sumarframleiðslu).

Til skýringar því hvernig tölurnar eru fengnar skulu hér tilfærð eftirfarandi yfirlit:

Framleiðsla á norðurlandi.

	<u>1946</u>	<u>1947</u>	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1950</u>	<u>1951</u>	
<u>Sildarmjöl</u>	17.617	17.936	6.874	8.130	4.955	7.800	Tonn
<u>Sildarlýsi</u>	17.890	21.438	6.540	7.631	4.328	9.500	"
<u>Saltsild</u>	160.748	63.196	114.799	86.156	56.000	85.000	Tunnu

Mismunur á raunverulegri framleiðslu
og áætlaðri meðalframleiðslu árin 1946-51.

	<u>1946</u>	<u>1947</u>	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1950</u>	<u>1951</u>
<u>Sildarmjöl</u>	17.400	17.100	28.100	26.900	30.000	27.200
<u>Sildarlýsi</u>	16.100	12.600	28.500	26.400	29.700	24.500
<u>Saltsild</u>	89.000	187.000	135.000	164.000	194.000	165.000

Meðalverð samkv. útflutningsskýrslum
árin 1946-1951.

	<u>1946</u>	<u>1947</u>	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1950</u>	<u>1951</u>
<u>Sildarmjöl</u>	782.09	970.64	1.030.30	975.82	1913.34	2.093.90
<u>Sildarlýsi</u>	1527.74	2521.77	2.622.60	2389.56	3702.07	6.151.57
<u>Saltsild</u>	176.29	200.21	207.58	208.18	302.00	348.88

Sildarmjöl og sildarlýsi er reiknað í kr. pr.
tonn, en saltsildin í kr. pr. tunnu.

21/ 1952

Síldarbræðsluskip:

Heringur kr. 16.000.000,-

32 nýskörunartogarar: Heildarkostnaður - 105.300.000,-
(Erl. kostnaður) - 100.900.000,-

10 togarar í viðbót:

8 gufutogarar - 64.000.000,-

2 dieseltogarar - 20.500.000,-

Mótorbátar:

104 mótorbátar frá Svíþjóð og
Danmörku ca. - 70.000.000,-

54 mótorbátar smíðaðir á Íslandi - 30.000.000,-